

ÞÁTTTAKA OG SKÓLAUMHVERFI NEMENDA MEÐ OG ÁN EINHVERFU -MAT FORELDRA

Gunnhildur Jakobsdóttir

Snæfríður Þóra Egilson

Vorráðstefna
Greiningar- og ráðgjafastöðvar ríkisins
13. maí

Rannsóknin

- Hluti af stærra verkefni
 - Lífsgæði, þátttaka og umhverfi barna sem búsett eru á Íslandi
 - Snæfríður Þóra Egilson
- Samstarfsaðilar
 - Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins (GRR)
 - Evald Sæmundsen og Þóra Leósdóttir
 - Rannsókn- og þróunarmiðstöð Háskólans á Akureyri (RHA)
- Styrkir
 - Rannsóknasjóður Háskólans á Akureyri
 - Rannsóknasjóður Háskóla Íslands
- Tilgangur
 - Kanna hvernig foreldra barna og ungmenna með einhverfu meta þátttöku og áhrif umhverfisins í skólanum

HÁSKÓLI ÍSLANDS
FÉLAGSVÍSINDASVIÐ
FÉLAGS- OG MANNVÍSINDAEILD

Greiningar- og
ráðgjafarstöð ríkisins

Háskólinn
á Akureyri

Bakgrunnur

- Þátttaka
 - Áhersla á hvernig umhverfið ýmist stuðlar að eða torveldar þátttöku fólks við ýmsar aðstæður
 - Flókið, gagnvirkt samspil einstakling og umhverfis
 - Hlutlæg vídd
 - Dæmigerð framkvæmd verka (tíðni þátttöku)
 - Huglæg vídd
 - Að finnast maður tilheyra, vera viðurkenndur (hlutdeild)
- Umhverfið
 - Efnislegt umhverfi: lýsing, hávaði, röðun húsgagna
 - Félagslegt umhverfi: félagslegur stuðningur, menntun foreldra, viðhorf, skilningur

Þátttakendur og rannsóknarsnið

- Rannsóknarhópur
 - Foreldrar 8-17 ára getumikilla barna með einhverfu (með greindartölu ≥ 80)
 - Alls svöruðu foreldrar 98 barna
- Samanburðarhópur
 - Það slembiúrtak úr þjóðskrá
 - Alls svöruðu foreldrar 241 barns
- Lýsandi samanburðar- og þversniðsrannsókn
 - T-próf óháðra úrtaka
 - Kí-kvaðrat próf
 - Áhrifastærðir

Mat á þátttöku og umhverfi barna og ungmenna – PEM-CY

- Mat foreldra barna 5-18 ára á þátttöku barna sinna í mismunandi umhverfi
 - Skiptist í þrjá kafla: Heimilið, skólinn og samfélagið
- Spurningar um þátttöku
 - Hversu oft barn tekur þátt í athöfnum?
 - Að hversu miklu leyti tekur barnið þátt?
 - Telur þú þörf á breytingu á þátttöku barnsins?
- Spurningar um umhverfi
 - Áhrif umhverfisþátta
 - Stuðningur og úrræði
- Byggir á hugmyndafræði ICF-CY
 - m.a. hannaður fyrir notkun í rannsóknum

Mat á þátttöku í athöfnum í skólanum

Tegundir athafna	Nánari lýsing á athöfnum líkt og gefið er upp í matslistanum
1. Athafnir í kennslustofu	Hópavinna, umræðutímar, próf, tímaverkefni
2. Vettvangsferðir og aðrar uppkomur á skólatíma	Ferðir á söfn, tónleika og leiksýningar, skemmtanir og vorferðir
3. Félagsstarf innan skólans	Böll, opið hús, kvikmyndaklúbbur, nemendaráð, nefndir, vinna við skólablað
4. Samskipti við jafnaldra utan kennslustofunnar	Félagslegt samneyti í matsalnum, í frímínútum og öðrum kennsluhléum
5. Ábyrgðarhlutverk á vegum skólans	Reglubundin umsjón með ákveðnum rýmum og verkum innan skólans

Mat á áhrifum skólaumhverfis

Mat	Umhverfisþættir í skólanum	Svarmöguleikar
Vinsamlegast merktu við hvort eftirtalin atriðið stuðla að eða draga úr þátttöku barnsins í athöfnum í skólanum	Hönnun og skipulag skólahúsnæðis m.t.t. húsgagna, leiktækja, gangstétta, stíga, skábrauta Hönnun og skipulag skólahúsnæðis m.t.t. lýsinga, hávaða, fjölmennis, áferðar hluta og hitastigs Veðurfar Athafnir í skólanum sem reyna á líkamlega getu Athafnir í skólanum sem reyna á vitræna getu Athafnir í skólanum sem reyna á félagslega getu Viðmót og hegðun kennarra og annars starfsfólks skólans gagnvart barninu Samband barnsins við jafnaldra	* Ekki vandamál/hefur ekki áhrif * Stuðlar yfirleitt að * Stuðlar stundum að, dregur stundum úr * Hindrar yfirleitt
Eru eftirtalin atriði fyrir hendi og/eða nægileg til að stuðla að þátttöku barnsins í skólanum?	Aðgengi að samgöngum og farartækjum í einkaeigu til að komast í og úr skóla Aðgengi að almenningssamgöngum til að komast í og úr skóla Þjónusta og úrræði Stefna og verklag skólans	* Ekki þörf á * Já, yfirleitt * Stundum já, stundum nei * Nei, yfirleitt ekki
Eru eftirtalin atriði fyrir hendi og/eða nægileg til að stuðla að þátttöku barnsins í skólanum?	Búnaður Upplýsingar Tími Fjárráð	* Já, yfirleitt * Stundum já, stundum nei * Nei, yfirleitt ekki

Þátttaka og umhverfi í skólanum

- Samanburður á heildarsummu stiga milli hópanna leiddi í ljós marktækan mun ($p \leq 0,05$)
 - Getumikil börn með einhverfu
 - *tóku þátt í færri athöfnum í skólanum,*
 - *hlutdeild þeirra var minni*
 - *oftar þörf á breytingu á þátttöku*
 - Hærra hlutfall foreldra barna með einhverfu töldu
 - *umhverfispætti hindra þátttöku*
 - Áhrifastærðir litlar (0,34 fjöldi athafna) – miklar (1,14 áhrif umhverfis)

Samanburður á tíðni þátttöku

-hversu oft barnið hefur tekið þátt á sl. 4 mánuðum?

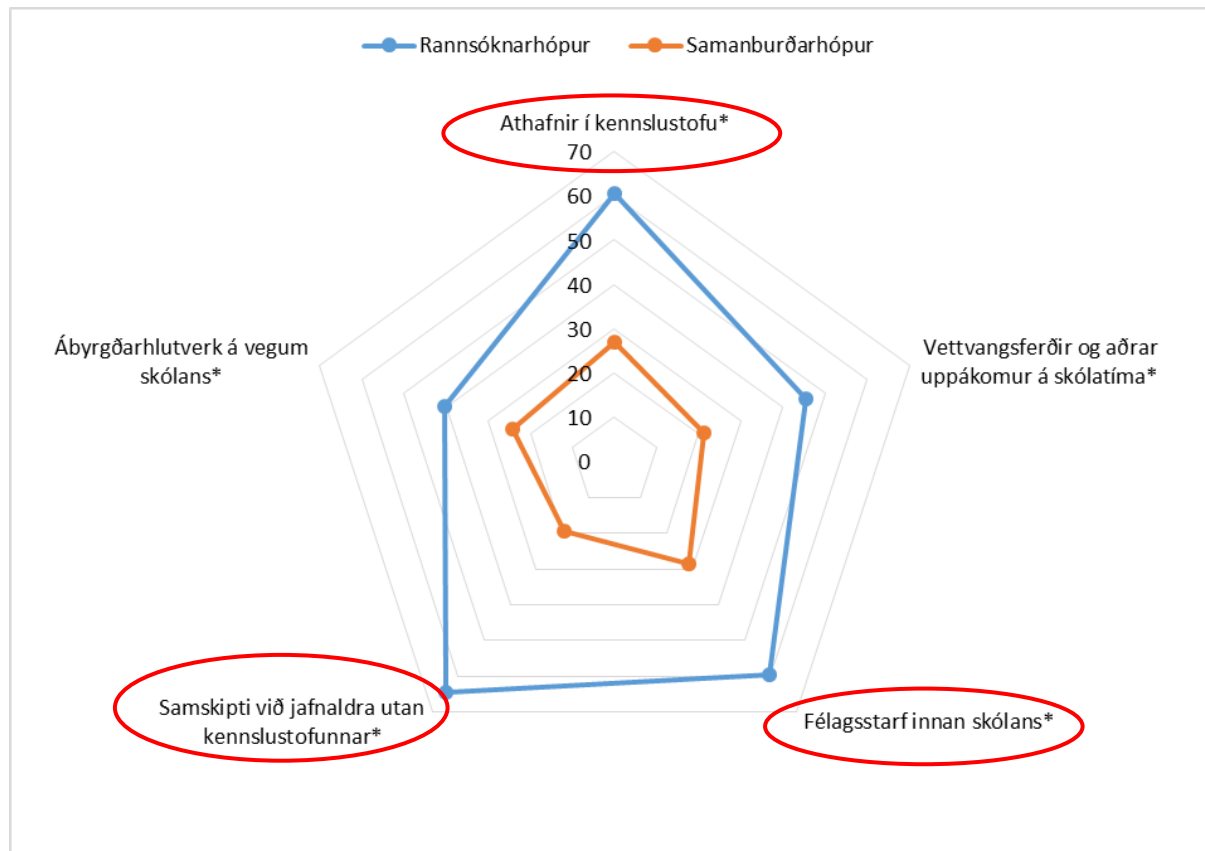

Samanburður á hlutdeild barna

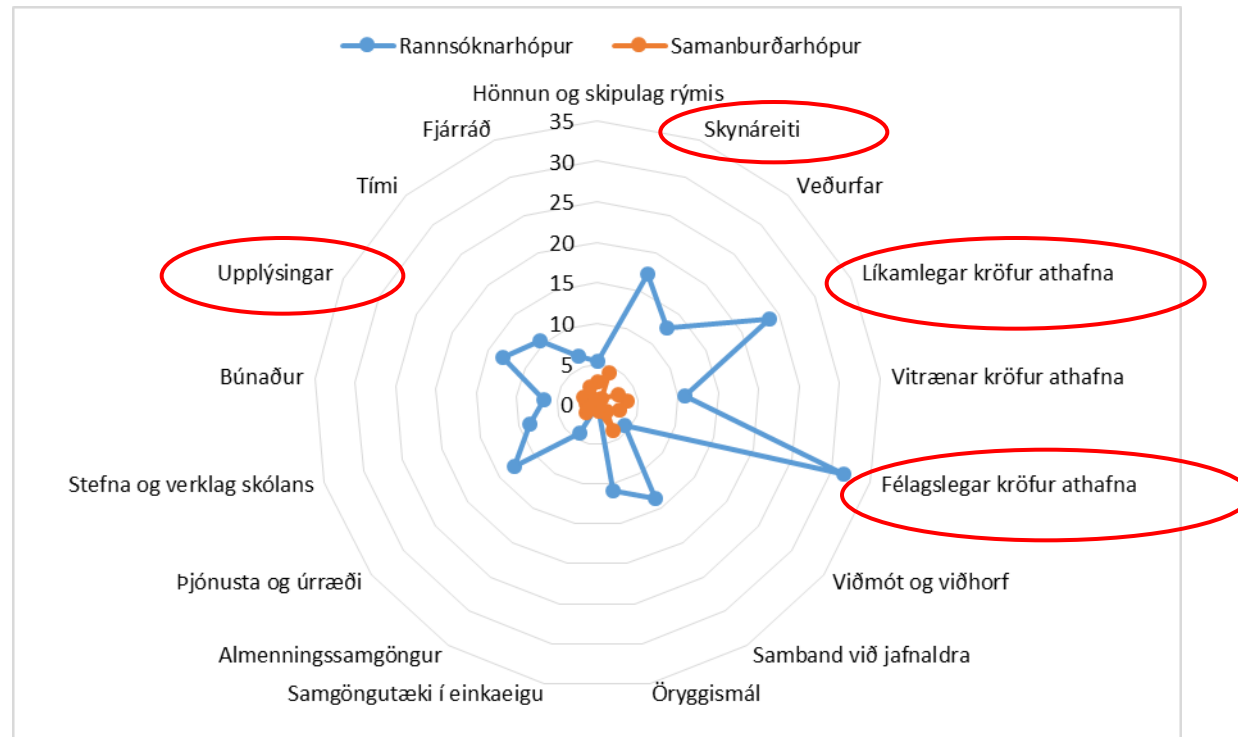
– að hve miklu leyti tekur barnið þátt að jafnaði?

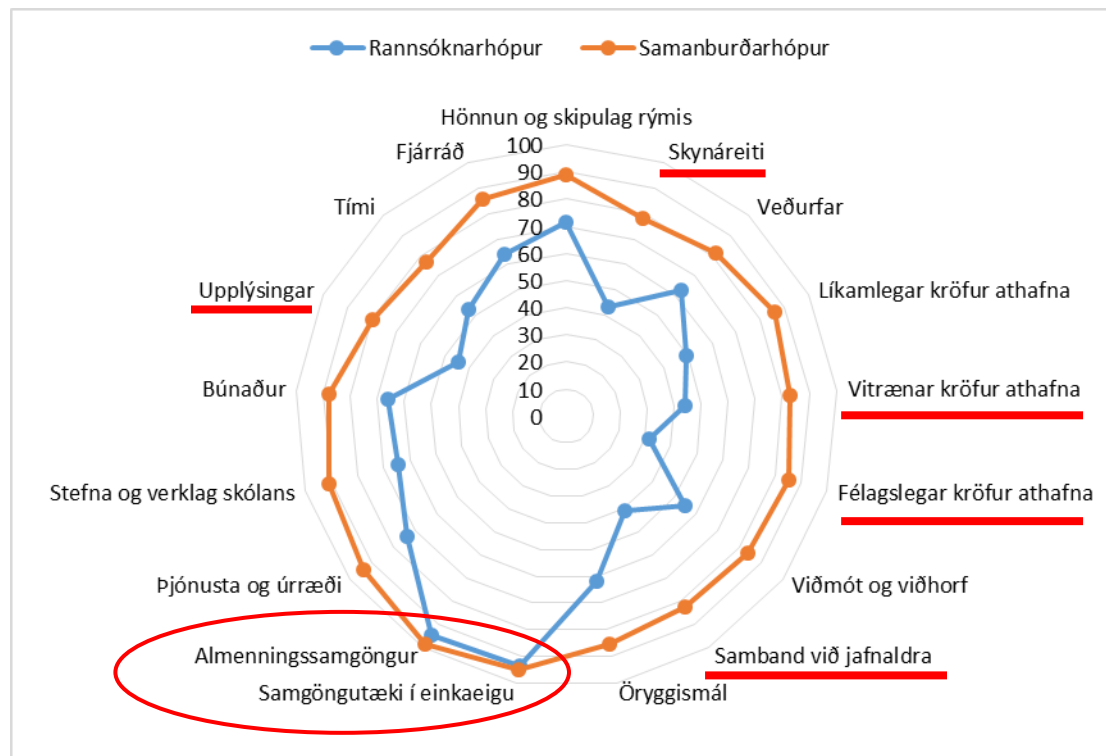
Hlutfall foreldra sem töldu þörf á breytingu á þátttöku barnsins í skólanum

Umhverfispættir sem foreldrar upplifa að hindri þátttöku í skólanum

Umhverfispættir sem foreldrar upplifa að styðji við þátttöku í skólanum

Samantekt

- Börn með einhverfu
 - Tóku þátt í færrri athöfnum*
 - Minni hlutdeild*
 - Umhverfið meiri hindrun*
 - Foreldrar töldu meiri þörf á breytingu*
- Hindranir í umhverfinu
 - Félagslegar og líkamlegar kröfur athafna, skynáreiti og upplýsingar*

- Kærar þakkir til allra þeirra foreldra sem tóku þátt í rannsókninni og starfsfólki Greiningar- og ráðgjafarstöðvar fyrir samstarfið

HÁSKÓLI ÍSLANDS
FÉLAGSVÍSINDASVIÐ
FÉLAGS- OG MANNVÍSINDAEILD

Greiningar- og
ráðgjafarstöð ríkisins

Háskólinn
á Akureyri

Gunnhildur Jakobsdóttir, Snæfríður Þóra Egilson og Kjartan Ólafsson.
Skólapátttaka og umhverfi 8-17 ára getumikilla barna með einhverfu: Mat
foreldra. *Uppeldi og menntun*, 24(2), 75-97.